

Folkhögskolans pedagogiska personal

2014

Folkbildningsrådet

Fram till 1994 ingick folkhögskolans pedagogiska personal i Skolverkets "Lärarregister" och insamlingen gjordes av SCB på uppdrag av Skolöverstyrelsen. Därefter har insamlingen för folkhögskolans del upphört. Sedan 2006 har Folkbildningsrådet genomfört enkätundersökningen "Lärartjänster i folkhögskolan" för att samla in uppgifter om antalet lärare i verksamhet inom folkbildningsanslaget. Från verksamhetsår 2009 samlar Statistiska Centralbyrån, SCB även in uppgifter om den pedagogiska personalens utbildning på Folkbildningsrådets uppdrag. Statistiken presenteras uppdelad på kön, utländsk bakgrund, anställningsform, tjänstgöring och andel som har pedagogisk högskoleexamen. Dessutom redovisas antal deltagare per lärare, omräknat till helårstjänster och den pedagogiska personalens folkbildningserfarenhet.

Sammanfattning

Uppgifterna avser skolledare, lärare samt studie- och yrkesvägledare med minst 40 procent tjänsteomfattning anställd vid insamlingstillfället den 15 oktober 2014. Antalet unika personer uppgick till 3 286 varav 3 148 i tjänst. Tjänstlediga, föräldralediga och sjukskrivna utgjorde 138 personer.

Personal med i huvudsak lärartjänstgöring utgjorde 91 procent av den inrapporterade personalen. Biträdande skolledare, liksom lärargruppen har en relativt jämn könsfördelning, medan kvinnor dominerar främst som Studie- och yrkesvägledare, män som rektorer. Antalet rapporterad personal har ökat med 8 procent på tre år.

Totalt är 63 procent av undervisande i långa kurser lärarexaminerade. Av lärare i Allmän kurs har 75 procent lärarexamen. I Särskild kurs är 59 procent lärarexaminerade.

Kärnämnen är vanligast som "Annan utbildning med anknytning till tjänsten" i långa kurser. I Särskilda kurser dominerar estetämnen.

Rektorer liksom biträdande skolledare ägnar något mer tid åt skolledning jämfört med 2013. Studie- och yrkesvägledare ägnar 63 procent av tiden åt SYV vilket är två procentenheter lägre än föregående år. Lärarnas avsatta tid för utbildning är närmast oförändrad.

Medelåldern för den pedagogiska personalen totalt och lärare har sjunkit med 0,8 år till 48,5 år mot 49,3 år på fem år.

Den pedagogiska personalen har i snitt arbetat 9,3 år vid folkhögskola.

Innehåll

Registret över folkhögskolans pedagogiska personal _____	4
Pedagogisk bakgrund _____	6
Långa kurser	6
Allmän kurs	6
Särskilda kurser	7
Jämförelse med Utbildningsregistret	7
Annan utbildning med anknytning till tjänsten	8
Tjänstgöring utifrån befattning	9
Personalens ålder _____	10
Andelen yngre och äldre något fler	10
Anställningsslag _____	12
Folkbildningserfarenhet _____	13
Lärartäthet _____	14
Jämförelse med andra skolformer	14
Helårstjänst per tusen deltagarveckor, (exkl tjänst inom förstärkningsbidrag o språkschablon)	14
Antal deltagare per lärare (helårstjänst inkl fbid o språkschablon)	14
Bilaga Variabelbeskrivning Folkhögskolläraregistret _____	16

Registret över folkhögskolans pedagogiska personal

Fram till 1994 ingick folkhögskolans pedagogiska personal i Skolverkets "Lärarregister" och insamlingen gjordes av SCB på uppdrag av Skolöverstyrelsen. Därefter upphörde insamlingen för folkhögskolans del. Sedan 2006 har Folkbildningsrådet genomfört enkätundersökningen "Lärartjänster i folkhögskolan" för att samla in uppgifter om antalet lärare i verksamhet inom folkbildningsanslaget.

För jämförelser med övriga behörighetsgivande utbildningar, för Folkbildningsrådets samlade bedömning och som underlag i den fortlöpande uppföljningen av kvalitén i den Allmänna kursen har uppgifter om den pedagogiska personalens utbildningsbakgrund inom folkhögskolan blivit allt viktigare.

På uppdrag av Folkbildningsrådet genomförde SCB:s avdelning för Befolkning och välfärd under slutet av 2014 insamlingen av uppgifter om

den pedagogiska personalen motsvarande Skolverkets insamling till "Lärarregister". Insamlingen har därmed genomförts 2009 till 2014.

Skolledare, lärare samt studie- och yrkesvägledare med 40 procent tjänsteomfattning eller mer, som var tillsvidareanställda, visstidsanställda eller timanställda under minst 1 termin utgjorde underlag för inrapporteringen.

Uppgifterna avser all personal anställd vid insamlingstillfället den 15 oktober 2014 även tjänstlediga, föräldralediga och sjukskrivna, vilka utgjorde 138 personer. Antalet unika personer uppgick till 3 286 varav 3 148 i tjänst.

Sammantaget rapporterades 2 506 helårstjänster inräknat förstärkta pedagogiska insatser för deltagare med funktionsnedsättning och utrikesfödda med brister i svenska språket i den parallella insamlingen av helårstjänster 2014.

Tabell 1 Pedagogisk personal per befattning och kön 2012-2013

Andel (%) per kön och befattning och antal per befattning

Befattning	2012				2013				2014			
	Man	Kvinna	Totalt	Antal	Man	Kvinna	Totalt	Antal	Man	Kvinna	Totalt	Antal
Studie- och yrkesväglare	21	79	100	43	18	82	100	44	18	82	100	49
Rektorer	64	36	100	147	63	37	100	147	65	35	100	150
Biträdande skolledare	53	47	100	104	53	47	100	104	50	50	100	96
Lärare	44	56	100	2 750	44	56	100	2 874	44	56	100	2 991
Totalt	45	55	100	3 044	45	55	100	3 169	44	56	100	3 286

Kvinnor utgjorde 56 procent av den pedagogiska personalen, män 44 procent. Personal med i huvudsak lärartjänstgöring utgjorde 91 procent.

Biträdande skolledare, liksom lärargruppen har en relativt jämn könsfördelning, medan kvinnor dominerar främst som Studie- och yrkes-

väglare, män som rektorer. Antalet rapporterade ökar med 117 personer från föregående år.

Elva procent av lärarna och den pedagogiska personalen totalt är födda utomlands.

Tabell 2 Pedagogisk personal - in/utrikesfödd, andel (%) per befattning och antal

Befattning	2013				2014			
	Utrikesfödd	Inrikesfödd	Totalt	Antal med känd uppgift	Utrikesfödd	Inrikesfödd	Totalt	Antal med känd uppgift
Studie- och yrkesväglare	9	91	100	44	10	90	100	49
Rektorer	9	91	100	143	9	91	100	146
Biträdande skolledare	7	93	100	101	8	92	100	93
Lärare	10	90	100	2 850	11	89	100	2 963
Totalt	10	90	100	3 138	11	89	100	3 251

Pedagogisk bakgrund

Långa kurser

I de långa kurserna sammantaget har 2 070 motsvarande 63 procent av den pedagogiska personalen, lärar- eller folkhögskollärarexamen vilket är en procentenhet lägre än 2013. Av dessa har 20 procent folkhögskollärarexamen och 43 procent annan lärarexamen.

Allmän kurs

I den behörighetsgivande Allmänna kursen har 75 procent av den pedagogiska personalen lärarexamen. Det är en procentenhet lägre än fjolåret. Fördelningen är 26 procent folkhögskollärarexamen och 49 procent annan lärarexamen.

Tabell 3 Andel (%) lärarutbildade av den pedagogiska personalen i långa kurser totalt

Befattning	Antal Totalt	Andel (%)		
		Lärarexamen	Annan lärarexamen	Folkhögskollärarexamen
Studie- och yrkesvägledare	49	24	10	14
Rektorer	150	64	41	23
Biträdande skolledare	96	59	43	16
Lärare	2 991	64	44	20
Totalt	3 286	63	43	20

Som en jämförelse hade 85 procent¹ av lärare inom KomVux (heltidstjänster) pedagogisk högskoleexamen läsåret 2013/14. I gymnasieskolan hade 79 procent pedagogisk högskoleexamen samtliga huvudmän inräknade. I friskolor var andelen 67 procent.

Tabell 4 Allmän kurs - Pedagogisk utbildning för undervisande, andelar (%) per befattning och antal

Befattning	Total andel lärarexaminerade	Folkhögskollärarexamen	Annan lärarexamen	Annan högskoleexamen	Annan utbildning med anknytning till tjänsten	Total	Antal
Studie- och yrkesvägledare	57	43	14	43	0	100	14
Rektorer	69	31	38	23	8	100	26
Biträdande skolledare	72	18	54	20	8	100	39
Lärare	75	26	49	13	9	97	1 582
Totalt	75	26	49	13	9	97	1 661

Not. Tre procent av de undervisande i Allmän kurs saknar uppgift om någon av de fyra utbildningskategorierna.

¹ Med pedagogisk högskoleexamen menas i Skolverkets sammanställning de lärare som har lärarexamen, förskollärarexamen eller fritidspedagogexamen och som fått examensbevis utfärdat (med dessa har likställts personer som tidigare förklarats behöriga till statligt reglerade lärartjänster och personer som haft förordnande som behörig lärare). Källa: Pedagogisk personal i skola och vuxenutbildning läsåret 2013/14 (Skolverket)

Särskilda kurser

I de Särskilda kurserna har 59 procent av den undervisande personalen lärarexamen vilket är oförändrat mot föregående år. Undervisande i dessa kurser har oftare en annan högskoleutbildning - 20 procent mot 13 procent av lärarna i den Allmänna kursen.

Av undervisande i Särskilda kurser är biträdande skolledare den kategori där flest har pedagogisk examen - 80 procent fördelat på 20 procent folkhögskolläraryrket och 60 procent annan lärarexamen.

Jämförelse med Utbildningsregistret

Som en komplettering till den insamlade uppgiften om pedagogisk utbildning har personalens utbildningsbakgrund/högsta registrerade utbildning hämtats ur Utbildningsregistret. Jämförelsen baseras på personal i samtliga långa kurstyper inkl uppdragsutbildning. Uppgifterna samstämmer väl med inrapporteringen - 88 procent har eftergymnasial utbildning, 68 procent har en eftergymnasial utbildning om tre år eller mer och 20 procent har eftergymnasial utbildning kortare än tre år.

Tabell 5 Särskild kurs - Pedagogisk utbildning för undervisande, andelar (%) per befattning och antal

Befattning	Total andel lärarexaminerade	Folkhögskolläraryrket	Annan lärarexamen	Annan högskoleexamen	Annan utbildning med anknytning till tjänsten	Total	Antal
Studie- och yrkesvägledare	50	25	25	50	0	100	4
Rektorer	79	29	50	8	8	95	24
Biträdande skolledare	80	20	60	13	7	100	30
Lärare	58	16	42	21	19	98	1 576
Totalt	59	17	42	20	19	98	1 634

Not. Två procent av de undervisande i Särskild kurs saknar uppgift om någon av de fyra utbildningskategorierna. Undervisande personal kan undervisa i båda kurstyper.

Tabell 6 Pedagogisk personal i samtliga långa kurser inkl uppdragsutbildning, utbildningsbakgrund i Utbildningsregistret, antal och andelar (%) per befattning

Utbildningsnivå_SUN	Antal personal	Andel(%)				Personal totalt
		Studie- och yrkesvägledare	Rektorer	Biträdande skolledare	Lärare	
Förgymnasial utbildning kortare än 9 år	4				0	0
Förgymnasial utbildning 9 år	31				1	1
Gymnasial utbildning högst 2-årig	164	2	3	3	5	5
Gymnasial utbildning 3 år	154	4	3	0	5	5
Eftergymnasial utbildning kortare än 3 år	665	14	18	25	20	20
Eftergymnasial utbildning 3 år eller längre	2 197	80	72	69	67	67
Forskarutbildning	30	0	1	0	1	1
Uppgift saknas	41	0	3	3	1	1
Totalt	3 286	100	100	100	100	100

Annor utbildning med anknytning till tjänsten

Frågan om annan utbildning med anknytning till tjänsten ställdes för att belysa vilka studier utöver lärarexamen som relaterar till lärartjänstgöringen.

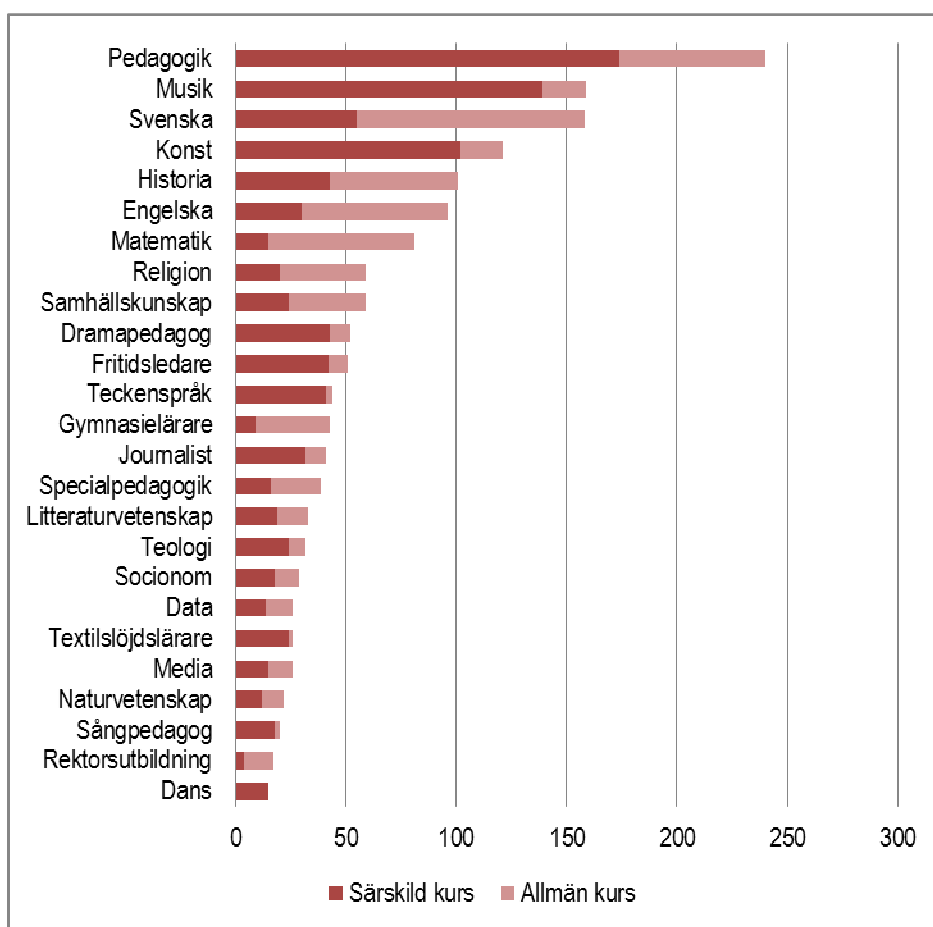
Diagrammet presenterar det antal gånger olika kategorier av utbildningar omnämns för de tjugofem oftast omnämnda ämnesområdena.

Efter pedagogiska utbildningar av skilda slag omnämns Musik flest gånger som studier med anknytning till tjänsten av lärare sammantaget i Allmänna och Särskilda kurser.

För samtliga undervisande är den Allmänna kursens kärnämnen framträdande. Svenska nämns 157 gånger. Estetiska ämnesutbildningar är dominerande för undervisande i Särskilda kurser. Musikutbildningar hamnar först med 159 omnämningen totalt.

Konst- hantverks- musik- och teaterutbildningar förekommer flitigt bland undervisande i Särskilda kurser, liksom teckenspråk och fritids- pedagog eller ledarutbildning. Akademiska examina i kärnämnen är ofta omnämnda, liksom pedagogiska utbildningar och även specialpedagogik.

Figur 1 Annor utbildning med anknytning till tjänsten i Allmänna och Särskilda kurser

Mer kvalificerade specialistutbildningar förekommer som konstfack (17), musikhögskola (29), musikärexamen (36) och sångpedagoger (20) för att nämna några.

Sett till samtliga undervisande nämns Pedagogik som vanligaste utbildning med anknytning till tjänsten. Bland undervisande i Allmän kurs är Svenska det vanligaste ämnet.

Tjänstgöring utifrån befattning

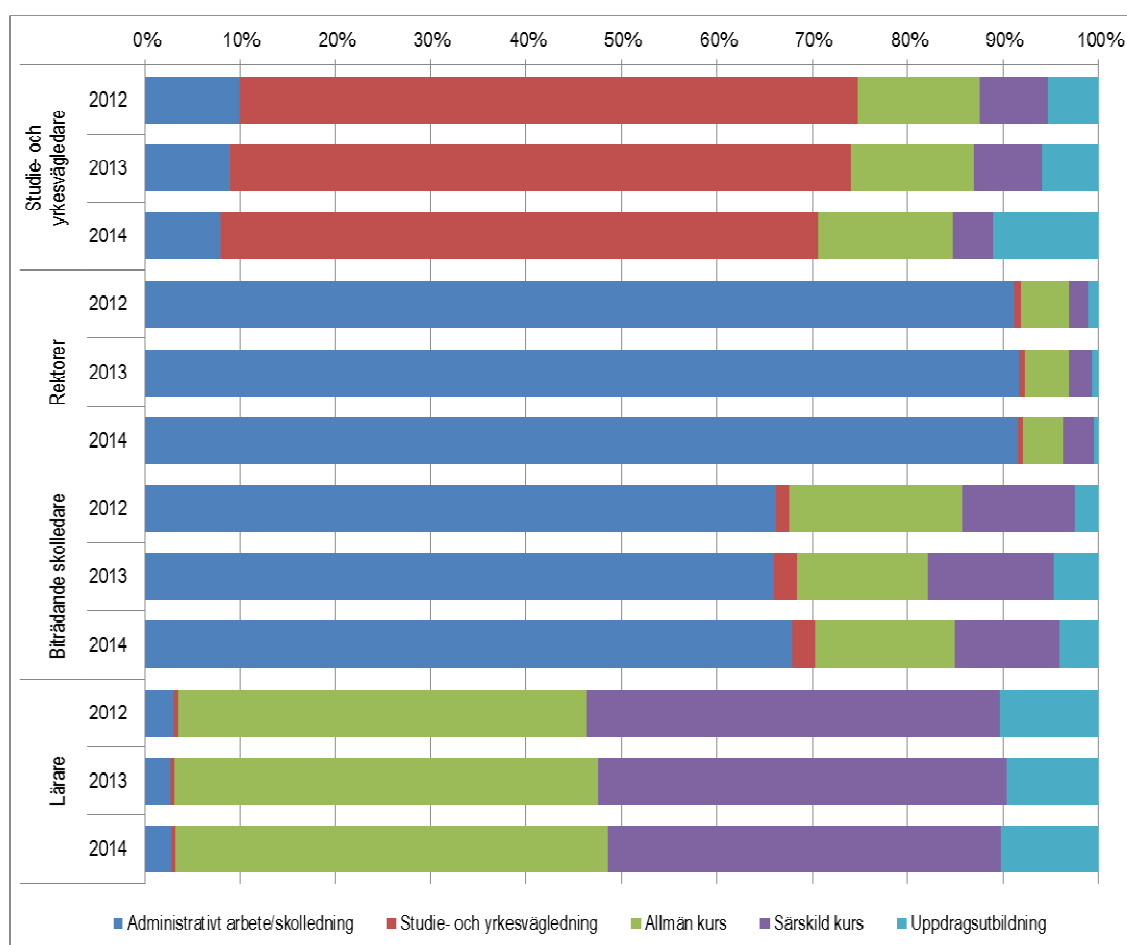
Studie- och yrkesvägledare arbetar som sådana till 63 procent, medan resterande tid delas mellan 8 procent administrativt arbete/skolledning och 29 procent undervisning. Undervisning inom Uppdragsutbildning ökar.

Rektorer använde sammantaget 92 procent av tjänstgöringstiden åt skolledning mot 91 procent två år innan. Undervisning upptar 7 procent av arbetstiden.

Biträdande skolledare arbetar till 68 procent med skolledning och undervisar sammantaget 30 procent - främst i Allmän och Särskild kurs. Inslaget av undervisning i tjänsten har minskat två procentenheter sedan föregående år.

För **lärare** fördelas tjänstgöringen i att undervisa i Allmän kurs till 45 procent och i Särskilda kurser 41 procent. Uppdragsutbildning upptar 10 procent av tiden och administrativt arbete/skolledning tre procent. Undervisning i Allmän kurs har ökat sedan 2012.

Figur 2. Tjänstgöring utifrån befattning

Lärarnas undervisning i Allmän kurs ökar något och minskar på motsvarande sätt i Särskild kurs. Rektorer liksom biträdande skolledare ägnar något mer tid åt skolledning. Studie- och yrkesvägledare ägnar 63 procent av tiden åt SYV - två procentenheter lägre än föregående år.

Personalens ålder

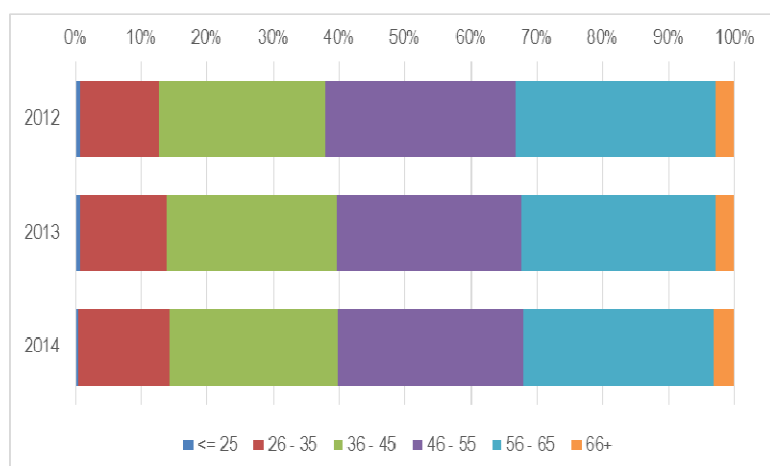
Andelen yngre och äldre något fler

Medelåldern för den pedagogiska personalen totalt och lärare har sjunkit med 0,8 år till 48,5 år mot 49,3 år på fem år. Rektorer vars medelålder är 53 år är i medeltal nära två år yngre än 2010.

Den sammantagna medelåldern för kvinnor är 48 år och 50 för män.

Lärare med medelålder 48 är den näst yngsta kategorin efter studie- och yrkesvägledare, 47 år - rektorer den äldsta.

Figur 3 Åldersfördelning per ålderskategori totalt 2012-2014

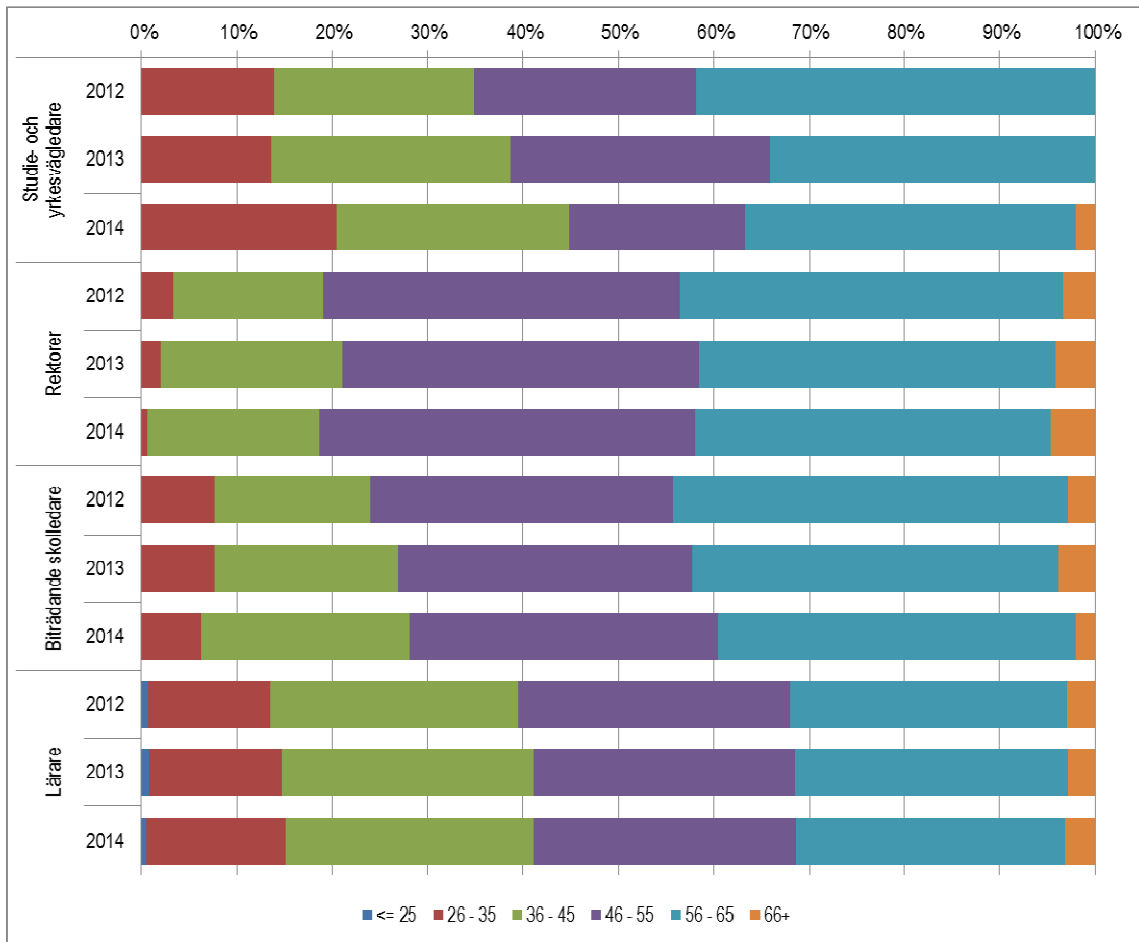

Tabell 7 Ålderskategorier per kön, andel (%) och antal totalt

Kön	<= 25	26 - 35	36 - 45	46 - 55	56 - 65	66+	Summa	Antal
Man	1	13	24	26	32	4	100	1 459
Kvinna	1	14	26	30	26	3	100	1 827
Totalt	1	14	25	28	29	3	100	3 286

64 procent av männen och 71 procent av kvinnorna är yngre än 56 år.

Figur 4 Åldersfördelning per ålderskategori och befattning

Sextionio procent av lärarna är yngre än 56 år.

Anställningslag

Pedagogisk personal med 40 procent tjänsteomfattning eller mer, som var tillsvidareanställda, visstidsanställda eller timanställda under minst en termin utgjorde underlag för inrapporteringen.

Tillsvidareanställning är med 80 procent dominerande anställningsform. Av kvinnorna var

78 procent tillsvidareanställda och av männen 82 procent.

Visstidsanställning är mindre vanligt och berör 16 procent av den pedagogiska personalen. Störst andel visstidsanställda återfinns som förväntat i lärargruppen.

Tabell 8 Anställningslag, andel (%) per befattning, totalt och antal

Anställningslag	Studie- och yrkesvägledare	Rektorer	Biträdande skolledare	Lärare	Total	Antal
Tillsvidareanställd	86	94	95	78	80	2 621
Visstidsanställd	8	5	2	17	16	527
(uppgift saknas)	6	1	3	4	4	138
Totalt	100	100	100	100	100	3 286

Tabell 9 Anställningslag, andel (%) per kön, totalt och antal

Anställningslag	Kvinna	Man	Totalt	Antal
Tillsvidareanställd	78	82	80	2 621
Visstidsanställd	16	16	16	527
(uppgift saknas)	6	2	4	138
Totalt	100	100	100	3 286

Folkbildningserfarenhet

Som ett mått på folkbildningserfarenhet efterfrågades anställningsår i folkhögskola respektive studieförbund.

Den pedagogiska personalen har i snitt arbetat 9,3 år vid folkhögskola. Biträdande skolledare har med 14,5 år i snitt den längsta folkhögskolerfarenheten.

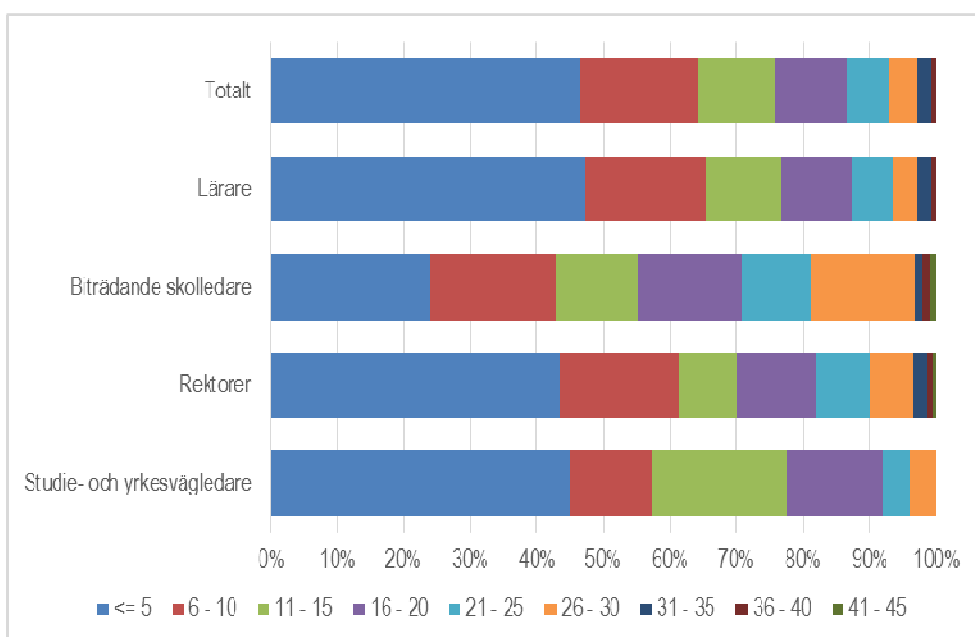
Sammantaget har den pedagogiska personalen en lång erfarenhet av folkhögskolans arbets- och studieformer.

I snitt har den pedagogiska personalen ägnat 0,3 år åt förtroendeuppdrag inom folkhögskolan och arbetat 0,5 år inom studieförbund.

Tabell 10 Folkbildningserfarenhet Antal år som anställd i snitt per befattning

Befattning	Folkhögskola år/snitt		Studieförbund år/snitt	
	Anställd	Förtroendevald	Anställd	Förtroendevald
Studie- och yrkesvägledare	9,1	0,3	0,4	0,0
Rektorer	10,4	0,6	1,1	0,4
Biträdande skolledare	14,5	0,7	0,5	0,2
Lärare	9,1	0,2	0,4	0,1
Totalt	9,3	0,3	0,5	0,1

Figur 5 Folkbildningserfarenhet Antal år i femårsspänn som anställd per befattning

Lärartäthet

Ett grundvillkor för statsbidrag fr.o.m. verksamhetsår 2012 är att folkhögskolan ska redovisa en lärartäthet som motsvarar lägst 1,8 helårstjänster per 1 000 deltagarveckor rapporterad verksamhet, exklusive tjänster som finansieras med förstärkningsbidrag respektive språkschablon.

2014 användes sammantaget 2,1 helårstjänster per tusen deltagarveckor i samtliga statsbidragsberättigade kurstyper (exkl förstärkta insatser) liksom föregående år.

Sammanlagt användes lärarresurser motsvarande 2 051 helårstjänster under kalenderår 2014.

Jämförelse med andra skolformer

Skolverket använder måttet ”Helårselever per helårstjänst”. Folkhögskolornas antal deltagare per lärare presenteras i tabellverkets högra kolumn.

Utifrån att ett läsår vid folkhögskola motsvarar 35 veckors studier används deltagarveckor som mått för att beräkna antalet helårsstuderande.

2014 gick i snitt 11,4 helårsstuderande per helårstjänst för samtliga kurstyper med förstärkta insatser inräknat. I gymnasieskolan gick 12,1 helårsstuderande per lärare. Inom den kommunala vuxenutbildningen är lärartätheten lägre, 17,3 elever per lärare.

Helårstjänst per tusen deltagarveckor, (exkl tjänst inom förstärkningsbidrag o språkschablon)

	2014	2013
Medelvärde	2,12	2,09
Medianvärde	2,00	2,04
Typvärde	1,80	1,8
Variationsvidd	2,60	2,72
Minimum	1,30 ²	1,27
Maximum	3,90	3,99
Antal skolor	149 ³	150

Antal deltagare per lärare (helårstjänst inkl fbid o språkschablon)

	2014	2013
Medelvärde	11,4	11,5
Medianvärde	11,6	11,6
Typvärde	SAKNAS	11,4
Variationsvidd	10,5	10,7
Minimum	4,7	5,1
Maximum	15,2	15,8
Antal	149	150

² En skola med stor verksamhet med funktionsnedsatta undantas kravet på 1,8 helårstjänst/1 000 deltagarveckor.

³ En skola förlorade under året rätten att uppbära statsbidrag och ingår inte i denna uppföljning.

Bilaga Variabelbeskrivning Folkhögskollärrregistret

Variabel	Beskrivning/giltiga värden
År	Anger vilket år uppgifterna avser, t ex 2011
Löpnummer	Unikt löpnummer för varje individ 1 - 9999999
Kön	Individens kön 1 = Man 2 = Kvinna
Ålder	Individens ålder den 31/12
Svensk eller utländsk bakgrund	Anger svensk eller utländsk bakgrund hos individen UtlSvBakg UtlSvBakg_Text 11 Utrikes födda 12 Inrikes födda med två utrikes födda föräldrar 21 Inrikes födda med en inrikes och en utrikes född förälder 22 Inrikes födda med två inrikes födda föräldrar
Folkbokföringskommun	Individens folkbokföringskommun Se flik "Kommun" [blank] om ej påträffad i RTB
Utbildningsnivå	Anger högsta utbildningsnivå Se flik "SUNNiva"
Befattningskod	Enligt SKL:s kodförteckning 2018 = Studie- och yrkesvägledare 2070 = Rektorer 2085 = Biträdande skolledare 2940 = Lärare övriga ämnen
Skolform	Anger skolform 31 = Folkhögskola
Skolkod	Skolkod identifierar en skola och är en administrativ kod med format: LLKKRRRSS LL = länskod KK = kommunkod RRR = löpnummer för rektorsområdet SS = löpnummer för skolan För vidare dokumentation, se skolregistret
Skolans identitet	Skolid identifierar en skola 00001 - 99999

Huvudman	Anger skolans huvudman/ägare 1 = Kommunal 2 = Landsting 3 = Statlig 4 = Statlig (sameskolan) 5 = Enskild/fristående
Län	Län, skolkommun Se flik "Län"
Skolkommun	Skolkommun Se flik "Kommun"
Pedagogisk utbildning	Individens pedagogiska utbildning 1 = Folkhögskollärarexamen 2 = Annan lärarexamen 3 = Annan högskoleexamen 4 = Annan utbildning med anknytning till tjänsten
Annan utbildning	Annan utbildning med anknytning till tjänsten
Tjänstledighet	J = Helt tjänstledig N = Ej helt tjänstledig
Anställningsslag	1 = Tillsvidareanställd 2 = Visstidsanställd (tidsbegränsad anställning)
Typ av redovisad tid	AD = Administrativt arbete/skolledning SY = Studie- och yrkesvägledning UA = Undervisning/pedagogiskt arbete Allmän kurs US = Undervisning/pedagogiskt arbete Särskild och kort kurs UU = Undervisning/pedagogiskt arbete Uppdragsutbildning [blank] om "TjLedig = J"
Tjänstgöringsomfattning	Tjänstgöringsomfattning i procent av total 1 - 100 [blank] om "TjLedig = J"
Anställd antal år i folkhögskola	Anställd antal år i folkhögskola 0 - 99
Förtroendevald antal år i folkhögskola	Förtroendevald antal år i folkhögskola 0 - 99
Anställd antal år i studieförbund	Anställd antal år i studieförbund 0 - 99
Förtroendevald antal år i studieförbund	Förtroendevald antal år i studieförbund 0 - 99

Folkbildningsrådet

Box 380 74, 100 64 Stockholm
Tel: 08-412 48 00, fax 08-21 88 26
fbr@folkbildning.se
www.folkbildning.se